

Чутливість до конфліктів у проектах ДПП, включаючи гендерні питання: підходи до оцінки на основі міжнародного досвіду

Соціальна чутливість проектів ДПП

Підготовка пропозиції про здійснення ДПП

Ініціатор підготовки концептуальної записки повинен провести попередню оцінку впливу, який може створити проект на соціальне благополуччя населення

Стратегії пом'якшення соціальних ризиків є значним компонентом проектних витрат, які можуть знизити очікувану віддачу від інвестицій або безпосередньо вплинути на державні зобов'язання, в залежності від режиму розподілу ризиків. Такі витрати необхідно враховувати при підготовці пропозиції про здійснення ДПП

Проведення оцінки соціальних наслідків на ранньому етапі, навіть на високому рівні та на основі здорового глузду, приносить значну користь для загальної оцінки проекту та готує підґрунтя для реалізації Етапу 2 . Розроблення техніко-економічного обґрунтування

Аналіз соціального впливу може стосуватися дуже широкого кола питань, пов'язаних зі змінами в соціальних, економічних (регіональний розвиток та вплив на рівень бідності) умовах та умовах праці, в сфері охорони здоров'я і в культурних умовах життєдіяльності громад

Визначення зацікавлених сторін

- ❑ Користувачі об'єкта інфраструктури або послуг
- ❑ Інші зацікавлені сторони:
 - ✓ ті, що можуть зазнати впливу з боку основних об'єктів проекту і пов'язаних з ними інших об'єктів, таких як транспортні маршрути та території
 - ✓ ті, що мають інтереси в проекті, але не зазнають від нього впливу у геопросторовому плані (політичні партії, профспілки, торгові палати, аналітичні центри, громадські лідери, професійні асоціації або місцеві і міжнародні організації громадянського суспільства)
 - ✓ органи виконавчої влади (інших державних структур), з якими необхідно буде зв'язатися під час планування або підготовки проекту для затвердження рішень, проведення консультацій або підписання документів

Планування консультацій на етапі підготовки та розгляду пропозиції ДПП

Аналіз інтересів, проблем, інформаційних потреб, каналів зв'язку і ймовірного впливу проєкту на користувачів та інші зацікавлені сторони

Визначення важливих точок входу для взаємодії із зацікавленими сторонами, розроблення контекстно-залежної стратегії і комунікаційного плану

Визначення чітких цілей, бюджету та розподілу відповідальності при реалізації комунікаційного плану

Примірний список соціальних питань

Чи спричинить проєкт будь-які переміщення населення або демографічні зміни, як, наприклад, зміни в розмірі громад, що зазнають впливу від його реалізації?

Чи істотно змінить проєкт економічну структуру місцевої економіки, чи викличе певні суттєві зміни відносних цін, таких як вартість земельних ділянок? Які соціальні наслідки можуть мати ці економічні зміни?

Чи відбудуться значні зміни щодо загального доступу громад до природних ресурсів, таких як питна вода і енергоносії?

Чи має місцева громада ефективні механізми управління, щоб впоратися з довгостроковими наслідками проєкту в таких сферах, як регулювання землекористування, переговори щодо господарської діяльності та ін.?

Чи збільшить або зменшить проєкт попит на публічні послуги (наприклад, освіту або охорону здоров'я)?

Чи існують групи (корінні народи, жінки, етнічні меншини і т. д.), на які проєкт впливатиме по-різному?

Чи буде проєкт впливати на місцевий ринок праці під час або після будівництва?

Чи відрізняються вимоги до співробітників проєкту (наприклад, люди з міста, освічені, кваліфіковані, говорять іноземною мовою, іноземні спеціалісти, люди, що мають інші звичаї і т. д.) від існуючих у мешканців місцевих громад та, чи не створює це ймовірність непорозуміння і конфліктів?

Чи не порушить приплив новоприбулих, що хочуть скористатись можливостями, пов'язаними з проєктом, традиційні соціальні структури і не викликає небажаних наслідків, таких як злочинність, насильство, хвороби, або конфлікти через релігійні і етнічні розбіжності?

Підготовка плану комунікацій

Роль і значимість кожної зацікавленої сторони та їх потенційний вплив на проєкт (фінансування, процес і т. д.)

Як погляди або думки зацікавлених сторін будуть враховані в процесі

Як команда проєкту буде спілкуватися із зацікавленими сторонами, включаючи також ключові повідомлення для конкретної аудиторії

Ключові фактори управління взаємовідносинами при виконанні договорів ДПП

- ❑ **Взаємна вигода:** Державний партнер/концесієдавець і приватна сторона повинні підходити до проекту як до взаємовигідної угоди
- ❑ **Розуміння цілей:** зацікавлені сторони державного сектору в рамках проекту, з одного боку, і приватна сторона та інші члени консорціуму, з іншого, повинні цінувати як окремі цілі один одного так і спільні цілі
- ❑ **Довіра:** довіра може зміцнитися тільки з часом. Цьому сприяють обидві сторони, які прагнуть досягнення взаємної вигоди за допомогою відкритого і прозорого спілкування і своєчасного виконання зобов'язань. Це означає послідовний підхід до ведення бізнесу без (неприємних) сюрпризів.
- ❑ **Відкрите спілкування:** відкрите спілкування - ключ до підтримання добрих відносин. Це сприяє розвитку духу співробітництва і узгодження спільних інтересів сторін. Відкрите спілкування не означає, що сторони повинні ділитися всією інформацією, що відноситься до проекту. Однак, кожна сторона повинна ділитися інформацією, яка не становить значного державного інтересу або щодо якої немає комерційних або юридичних підстав не ділитися нею, а обмін інформацією тільки поліпшить відносини

Відносини з громадою і більш широкими групами зацікавлених сторін

- цілі кожної зацікавленої сторони
- залучення зацікавлених сторін, які повинні стати частиною структури управління проектом
- контакти всередині групи зацікавлених сторін
- питання, щодо яких слід консультиватися з кожною зацікавленою стороною
- ймовірна участь і роль кожної з зацікавлених сторін у моніторингу реалізації проекту
- інформація, яка повинна бути надана кожній зацікавленій стороні
- обговорення та узгодження механізмів взаємодії із зацікавленими сторонами з цими зацікавленими сторонами
- методи контролю виконання домовленостей із зацікавленими сторонами
- персонал в урядових структурах, з яким варто радитись при створенні планів взаємодії та консультацій із зацікавленими сторонами
- забезпечення публічної комунікації

Гендерні питання у проєктах ДПП

Завдання Національної ЦСР 5 «Гендерна рівність»

- Створити умови для ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок і дівчат
- Знизити рівень гендерно зумовленого та домашнього насильства, забезпечити ефективне запобігання його проявам та своєчасну допомогу постраждалим
- Заохочувати спільну відповідальність за ведення господарства та виховання дитини
- Забезпечити рівні можливості представництва на вищих рівнях прийняття рішень у політичному та суспільному житті
- Розширити доступ населення до послуг з планування сім'ї та знизити рівень підліткової народжуваності

Розвиток інфраструктури та гендерна рівність

- ❑ В епоху ЦСР двома ключовими пріоритетами глобального розвитку стали інвестиції у більш стійку інфраструктуру та сприяння гендерній рівності
- ❑ Загальновизнано, що добре продумані покращення надання послуг інфраструктури може покращити результати гендерної рівності
- ❑ Гендерна нерівність не лише позбавляє жінок основних прав та можливостей, але й стримує результати економічного розвитку

Gender Equality, Infrastructure and PPPs

A PRIMER

**Завдання щодо
просування
гендерної рівності
та подолання
існуючих розривів
у можливостях між
чоловіками та
жінками**

- ❑ Зменшення нерівності між чоловіками та жінками у доступі до ресурсів у сфері охорони здоров'я, освіти та соціального захисту
- ❑ Усунення обмежень для збільшення кількості кращих робочих місць (збільшення можливостей щодо працевлаштування жінок, отримання ними прибутку та покращення доступу до ключових виробничих фондів)
- ❑ Усунення бар'єрів для жінок у отриманні власності та контролі над активами
- ❑ Покращення жіночого впливу на прийняття рішень щодо надання послуг та свободи вибору й залучення чоловіків та жінок

*Гендерна стратегія Групи
Світового банку на 2016–2023 року*

Роль інфраструктури у зменшенні нерівності між чоловіками та жінками у доступі до ресурсів

Покращення доступу до транспорту та технологій ІКТ може полегшити доступ до охорони здоров'я та освіти

Покращення доступу до водопостачання, водовідведення та електроенергії може покращити стан здоров'я та зменшити бідність, а також звільнити час на освіту

Близько розташовані заклади охорони здоров'я та школи можуть допомогти усунути прогалини щодо доступу до медичних та освітніх послуг чоловіків та жінок

Роль інфраструктури у зменшенні нерівності доступу до робочих місць

Роль інфраструктури в усуненні бар'єрів для жінок у отриманні власності та контролю над активами

Покращення доступу до ІКТ-мереж надає жінкам більше можливостей для створення цифрової кредитної історії

Процес будівництва інфраструктури дає можливість забезпечити спільне право власності на землю під час переселення населення

Будівництво інфраструктури може сприяти гендерно-чутливим закупівлям для побудови/запуску інфраструктурних проектів/ послуг

Роль інфраструктури в покращенні впливу жінок на прийняття рішень щодо надання послуг

Покращення доступу до добре спланованої інфраструктури може покращити стан здоров'я, зменшити бідність тощо, надаючи жінкам можливості покращити свою освіту та займатися спортом

Послуги безпечного транспорту можуть сприяти особистій безпеці жінок та дівчат

Процес будівництва інфраструктури передбачає можливості враховувати позицію жінок шляхом проведення консультацій із зацікавленими сторонами

Процес будівництва інфраструктури дає змогу рівноправно розвивати навички та потенціал лідерства для жінок та чоловіків

Шляхи забезпечення гендерної рівності у розбудові інфраструктури

01

Підготовка гендерного аналізу задля розуміння ризиків та можливостей інфраструктурного проєкту в контексті його впливу на чоловіків та жінок

02

Адекватне відображення результатів цього аналізу при розробці проєкту, у його результативних показниках та оцінках

03

Контроль та оцінка досягнутих результатів

Гендерний аналіз проєкту

Відображення результатів гендерного аналізу при розробці проєкту

- **Гендерний план дій:** визначення гендерних цілей та заходів, що дадуть змогу забезпечити найбільшу користь для суспільства
- **Розподіл ресурсів:** проведення аналізу та моніторингу ризиків і можливостей, пов'язаних з проєктами, щодо їх впливу на жінок та чоловіків, дівчат та хлопчиків; визначення бюджету для цільової гендерної діяльності
- **Гендерно-чутливе проектування та операції:** врахування результатів гендерного аналізу при дизайні інфраструктурного проєкту таким чином, щоб він справедливо відповідав потребам жінок та чоловіків

Приклад врахування результатів гендерного аналізу

Проект "Лінія 1 метро" Маніла (проект Світового банку, P132401)

- ❑ Проблема: жінки становлять 55 відсотків користувачів громадського транспорту в метро Маніла і стикаються з унікальним набором проблем: фізичні утиски, можливо, через перевантаження; неналежна безпека; труднощі під час подорожі з дітьми та багажем; незручність оплати багаторазових поїздок; труднощі при посадці та висадці; жінки-працівники, слабо представлені у секторі громадського транспорту, водії та кондуктори - переважно чоловіки.
- ❑ Розв'язання проблем в рамках проєку: достатня площа для пасажирів та вантажу; оновлені тротуари та пішохідні споруди, добре освітлені станції та обладнання для спостереження, встановлені на автобусах та на станціях; система швидкісних автобусів, призначена для зручності посадки та висадки, з автобусами та станціями на одному рівні; сприятливі умови для рівних можливостей працевлаштування жінок

Гендерно-чутливий моніторинг та оцінка

Гендерні індикатори:

показники встановлені для вимірювання та порівняння становища жінок та чоловіків з плином часу

Гендерний моніторинг:

систематична та об'єктивна оцінка проектування та планування (цілей, досягнутих результатів та запланованих заходів), поточних результатів реалізації проекту з точки зору гендерної рівності

Оцінка гендерного впливу:

попередня оцінка, аналіз або оцінка проекту для розуміння, чи мав цей проєкт позитивний, негативний чи нейтральний наслідок для стану рівності жінок та чоловіків, дівчат та хлопців

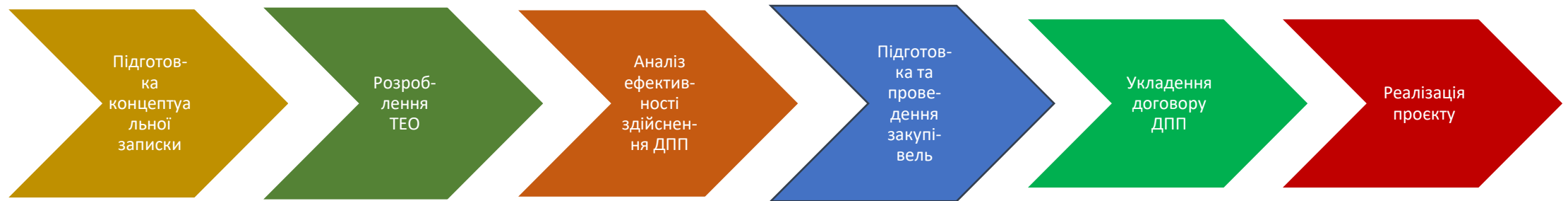
Гендерно-чутливий дизайн інфраструктурного проєкту призводить до:

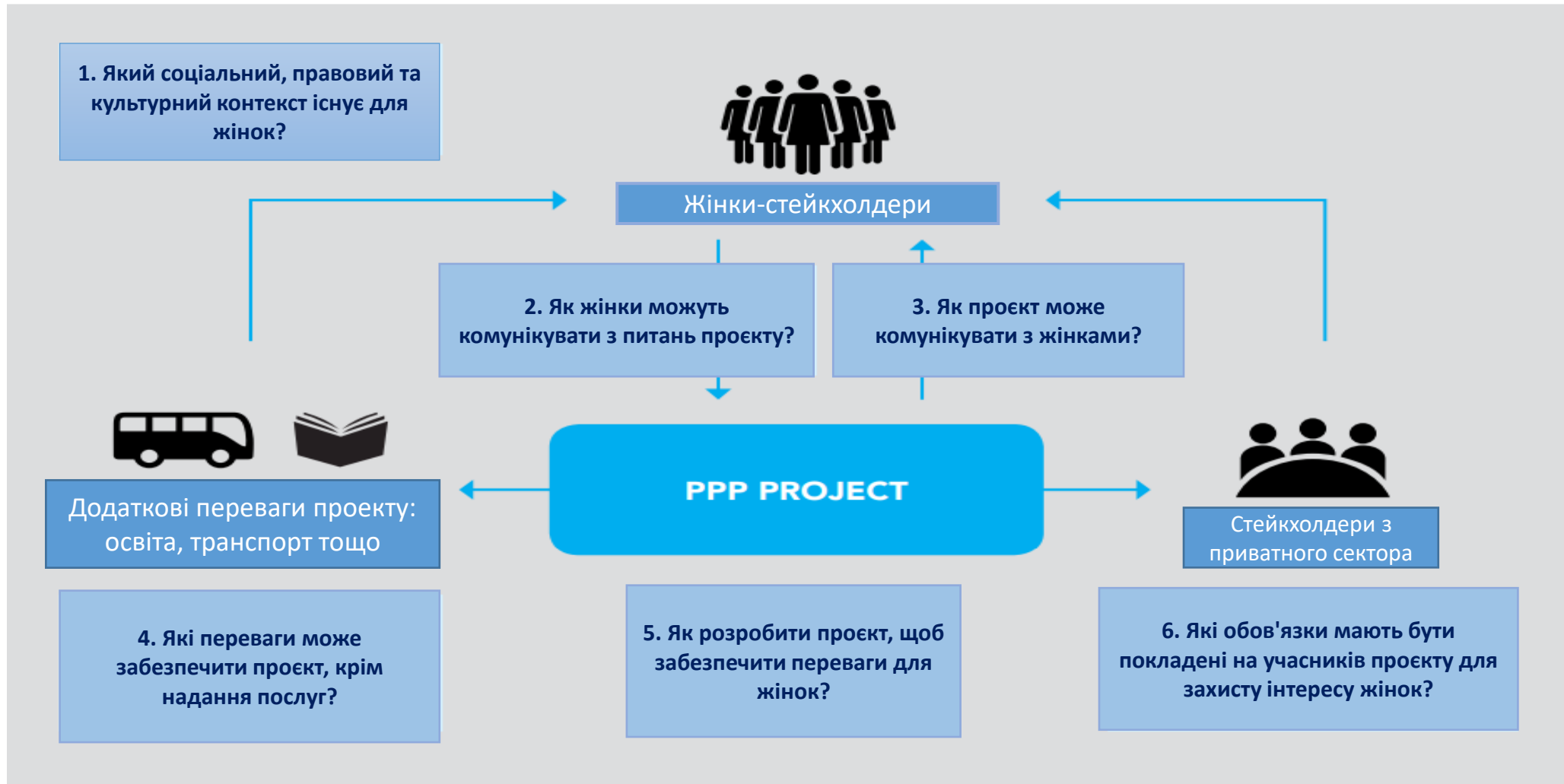
Потенціал ДПП у забезпеченні гендерної рівності

Характеристика ДПП	Потенційний вплив на гендерну рівність
Довгострокові контракти між державним та приватним сектором	За допомогою субконтрактів створює можливості для розвитку місцевого приватного сектору, включаючи підприємства, що належать жінкам
Винагорода, пов'язана з результатами діяльності	Договір ДПП може включати бонуси або штрафи, щоб забезпечити сильний стимул та спроможність партнеру з приватного сектору досягати цілей, пов'язаних із гендером
Моніторинг продуктивності	Показники, що ґрунтуються на результатах та процесах, які використовуються для моніторингу результатів, можуть відображати цілі, пов'язані з гендерною рівністю
Приватні партнери несуть значні ризики та відповідальність за управління ними	Договір ДПП може передбачати, що приватний партнер несе ризики, пов'язані з будь-якою із цілей проєкту, пов'язаної з гендерною рівністю
Підходи до життєвого циклу, які підвищують ефективність і можуть привести до найбільш ефективних економічних рішень	Для досягнення цієї ефективності потрібен зворотний зв'язок від споживачів та місцевої громади, щоб зрозуміти весь контекст проєкту та місцеву практику. Гендерна рівність буде мати вирішальне значення для цього потоку даних та зворотного зв'язку від громади
Міцна правова та інституційна база ДПП	Часто для того, щоб проєкт ДПП був успішним, йому необхідно забезпечити міцну правову та інституційну базу. Існують можливості включити цілі гендерної рівності до цієї правової та інституційної бази

Інтеграція гендерних аспектів в Процес ДПП

Ключові сфери проекту ДПП для забезпечення гендерної рівності

Ідентифікація та планування проєкту ДПП

Складові обґрунтованої оцінки гендерного впливу

- ❑ Визначення ризиків для місцевого населення як користувачів інфраструктурних послуг, працівників та мешканців (наприклад, втрата засобів до існування, спричинена переселенням; випадки сексуальних домагань та насильства над людьми під час будівництва; або втрата роботи), а також впливу цих ризиків на жінок та на чоловіків
- ❑ Оцінка різних пом'якшувальних та компенсаційних заходів, які враховують відмінності між чоловіками та жінками
- ❑ Визначення потенційних переваг проєкту для місцевої спільноти, дезагрегованих за статтю (наприклад, через зайнятість, розвиток навичок, розвиток місцевих постачальників, ініціативи громади або розподіл вигід), а також шляхи збільшення переваг для жінок
- ❑ Оцінка можливостей жінок (та їх представників) брати участь у розробці, впровадженні та моніторингу гендерно-чутливої діяльності
- ❑ Оцінка проєктування гендерно-чутливого механізму подання скарг та відшкодування

**Створення
можливостей
для
розширення
залучення
жінок у
проекти ДПП**

Використання каналів комунікації (наприклад, для публікації конкурсної документації), які однаково відомі та використовуються жіночим та чоловічим бізнесом

Надання можливостей навчання для підприємств, що належать жінкам, та покращення їх доступу до ІКТ

Просування жінок як працівників, підприємців, керівників та зацікавлених сторін у реалізації проектів ДПП (з боку державного та приватного партнера)

Підготовка конкурсної документації: кваліфікаційні критерії

Конкурсна документація може передбачати певні кваліфікаційні умови для учасників торгів, що враховує гендерний аспект, наприклад, досвід, навички та можливості, якими повинен володіти приватний партнер

Кваліфікаційні критерії також можуть враховувати такі гендерні вимоги, як інформація щодо минулого досвіду претендента та результатів його роботи з гендерно-чутливими проєктами

Оцінка конкурсних пропозицій

- ❑ Критерії оцінки конкурсних пропозицій можуть включати характеристики, пов'язані з пропозицією, які не піддаються прямому вимірюванню у фінансовому плані, наприклад, досягнення цілей, які враховують гендерні аспекти
- ❑ Конкурсна документація може передбачати надання додаткових балів за продемонстровану здатність учасника закупівель виконувати гендерні вимоги, судячи з минулих результатів, або, відповідно до запропонованих конкурсною пропозицією заходів, які максимально збільшують робочі місця для жінок або запобігають гендерному ризику

Гендерні аспекти у договорах ДПП

Гендерні зобов'язання можуть бути закріплені у проєкті договору ДПП та інших ключових угодах, що стосуються проєкту. Договором мають бути визначені відносини між державним та приватним партнером, їх відповідні права та обов'язки та розподіл ризиків між ними, у тому числі щодо гендерних аспектів проєкту

Договір ДПП може гарантувати, що передбачені під час оцінки гендерні дії перетворюються на зобов'язання, що підлягають виконанню, відповідно до встановлених у договорі результативних показників

Дотримання результативних показників має стимулюватися через механізм платежів, який пов'язує результативність з бонусами, штрафами та/або відрахуваннями. Такий механізм надає можливість інтегрувати два елементи - конкретні довгострокові гендерні зобов'язання та гендерно-чутливі показники

Приклади гендерних зобов'язань у договорах ДПП

- ❑ Зобов'язання, пов'язані із залученням зацікавлених сторін, які спрямовані окремо на чоловіків і жінок (наприклад, опитування домогосподарств для відстеження задоволеності користувачів новими або модернізованими інфраструктурними послугами або діяльністю, що приносить дохід, що забезпечується проєктом)
- ❑ Зобов'язання, пов'язані з працевлаштуванням та/або підприємництвом, які враховують проблеми та пріоритети чоловіків і жінок (наприклад, зобов'язання щодо гендерно-чутливого підбору персоналу, найму, навчання, управління та сприяння різноманітній та компетентній робочій силі на всіх етапах проєкту; при розробці стратегічного плану рівності та різноманітності; розробці плану навчання; дотримання умов догляду за дитиною, рівної оплати за рівну працю та політики проти сексуальних домагань; та надання окремих приміщень)

Моніторинг гендерних аспектів при реалізації проєкту ДПП

Звітування приватного партнера
про результати порівняно з
базовими даними,
дезагрегованими за статтю (жінки,
чоловіки)

Встановлення процедур залучення
зацікавлених сторін з урахуванням
статі та механізми подання ними
скарг на етапі будівництва та
експлуатації

Забезпечення участі представників
жінок у всіх заходах, пов'язаних з
гендерними проблемами, які
проводяться під час впровадження
(наприклад, механізм розгляду
скарг та відшкодування з
урахуванням статі)

Питання